

drugom priručnom literaturom. Drugi dio skupa obuhvaćao je praktičnu primjenu naučenoga. Polaznici su pod nadzorom i uz pomoć profesora izrađivali kataloške kartice rukopisa iz golemoga fonda knjižnice Süleymaniye (oko 30.000 kodeksa). Tijekom praktičnoga rada naučili su i mnogo novih pojedinosti – značenje bilježaka na marginama, odlike zakladnih žigova, vrste oštećenja papira i njihove uzroke, značenje kratica koje se sreću u islamskim rukopisima, te način unošenja svih tih podataka u katološki opis. Na skupu je promoviran i obrazac za katalogiziranje islamskih rukopisa koji je izradio stručni odbor zaklade. Naime, dosadašnja praksa pokazala je veliku neujednačenost metoda izrade kataloga – neki od dosad objavljenih zbog oskudnosti podataka koje daju o pojedinom rukopisu prije se mogu smatrati popisima, dok drugi iscrpno navode sve relevantne podatke o autoru, djelu, prepisivaču, vanjskim osobinama rukopisa, zakladnim žigovima, bilješkama o vlasništvu (ex libris) i dr. Obrazac Al-Furqana temelji se na iskustvu vrhunskih stručnjaka koji poslu kataloške obrade pristupaju kao ozbiljnom istraživačkom radu čiji je cilj što potpuniji i detaljniji opis rukopisa. Stoga je na skupu istaknuto da katalogiziranje rukopisa traži visoku naobrazbu, poznavanje arapskog, turskog i perzijskog jezika, povijesti islamske civilizacije, a napose povijesti područja na kojem su nastali rukopisi koje treba obraditi.

Istanbulski je skup zakladu Al-Furqan osmislila kao početak dugoročne suradnje koja, uz samostalan rad polaznika, a na temelju uputa dobivenih na tečaju, treba dovesti do objavljivanja kataloga najvažnijih zbirki. Među zbirke kojima Al-Furqan daje prednost ulazi i Orijentalna zbirka Arhiva Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Utemeljena je 1927. i danas sadržava više od dvije tisuće rukopisa na arapskom, turskom i perzijskom jeziku. Prvih petsto rukopisa za Zbirku je 1927. nabavio turkolog Franz Babinger, tada docent Berlinskoga sveučilišta, kojemu je Akademija povjerila posao prikupljanja arhivalija. Od 1928. nastavlja sakupljati rukopise, dokumente i tiskane knjige voditelj zbirke orijentalist Aleksej Olesnicki. Usto, Olesnicki je inventarizirao veći dio arhivalija i na karticama zabilježio podatke koji su temelj kataloškog opisa. Rad je nastavio Sulejman Bajraktarević, a od 1971. voditelj Zbirke je Muhamed Ždralović koji je nastavio unositi podatke o rukopisima, a dovršio je i katalošku obradu rukopisa na arapskom jeziku. Imajući u vidu da je golem dio posla već obavljen, treba se nadati da će katalog, za početak bar rukopisa na arapskom jeziku, uskoro biti objavljen.

Tatjana Paić-Vukić

POVIJESNI PRILOZI NA "RIJEČKIM FILOLOŠKIM DANIMA" (MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SKUP), Rijeka, 1994.

Fran Kurelac - znameniti hrvatski narodni preporoditelj, prosvjetni i kulturni radnik, jezikoslovac i akademik: književnik i političar, strastveni polemičar, kao što je odavno poznato, snažno je obilježio život Hrvatske u razdoblju od kraja četvrtoga do polovine sedmog desetljeća XIX. stoljeća. Sadržajima niza svojih objavljenih radova znatno je utjecao na suvremena i kasnija zbivanja sve do danas. Doduše, dijelom je na tu popularnost utjecala i njegova osebujna pojava, točnije rečeno - njegova vrlo živa priroda i više nego strastveno pristupanje svakoj aktivnosti.

O Kurelcu se pisalo relativno mnogo - ima tu i znanstvenih i stručnih priloga te niz napisa općega publicističkoga karaktera. A sada je njemu posvećen i cijeli jedan međunarodni simpozij. S obzirom na to da je on tvorac jedne od tri najznamenitije hrvatske filološke škole u XIX.

stoljeću - one riječke, Kurelcu su najviše pažnje posvećivali jezikoslovci; zanemaren je, uglavnom, prikaz ili ocjena ostalih dijelova bogata Kurelčeva života i djelovanja. Gotovo da i nema povjesničarskih osvrtâ, pa su stoga utoliko zanimljiviji prilozii pročitanii na prvim "Riječkim filološkim danima" Odsjeka za filologiju Pedagoškoga fakulteta u Rijeci (1-3. XII. 1994.), na međunarodnom znanstvenom skupu koji je u Rijeci okupio čak pedesetak referencata iz Hrvatske, Austrije, Mađarske i Njemačke, a koji su samostalno ili u koautorstvu podnijeli 44 priopćenja. I u filološkim priloziima koji u naslovu ne spominju Kurelca a govore o "Hrvatskoj filološkoj misli danas" (II. sekcija) iznose se podaci i razmišljanja vezani uz proučavanje povijesti. Tako npr. W. Banov govori o književnoj baštini XIX. st. u pučkim iseljeničkim kalendarima; povijesnih obavijesti ima i u prikazu odnosa Kurelac-Weber Ive Pranjkovića, u referatu "Hrvatski književni jezik na prijelazu stoljeća" M. Moguša, u priopćenju "Tekstološka načela za hrvatske pisce iz druge polovice 19. stoljeća" J. Vončine.

Mnogo više povijesnih sadržaja izrečeno je u okviru triju plenarnih izlaganja čiji su autori Miroslav Šicel, "Kurelčev doprinos hrvatskoj književnosti". Marija Turk, "Fran Kurelac i Riječka filološka škola" te Nedjeljko Fabrio "D'Annunzio, Mussolini, Lenjin, Krleža i Rijeka" (čiji je sadržaj iskakao iz tematskoga okvira savjetovanja). Isto tako, sadržaji gotovo svih referata iz simpozijske I. sekcije naslovljene "Fran Kurelac i njegovo doba", korespondiraju s poviješću. To su radovi Petra Strčića, "Rijeka u Kurelčevo doba", Josipa Vidakovića, "Fran Kurelac - političko-kulturni djelatnik 1848-1854. g.", Tatjana Blažeković, "Fran Kurelac kao pravi član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (Zagreb, 1867-1874)", Drage Žunac, "Kurelčeva korespondencija", Mirjane Strčić, "Iz dopisivanja Matka Bastiana s Kurelcem" i Leopoldine-Veronike Banaš, "Fran Kurelac i Janez Trdina".

Neki od najavljenih referata nisu podnijeli svoja priopćenja, ali pretpostavljamo da će biti objavljena u zborniku radova s toga međunarodnoga znanstvenoga skupa, koji se priprema za tisak. Vidljivo je, dakle, da se niz naših i stranih jezikoslovaca te književnih povjesničara, uz samo ponekoga povjesnika, u cjelini ili djelomice, u više referata osvmuio i na sasvim povijesne sadržaje iz bliže ili dalje prošlosti, naravno, posebice iz razdoblja i života i djela Frana Kurelca, dajući tako korisne podatke i poticaje za rad i povjesniku.

Snježana Hozjan

DVADESET I ŠESTI ZNANSTVENO-STRUČNI SKUP I 23/24. SV. "PAZINSKOGA MEMORIJALA", Pazin, 1995.

Najstariji kontinuirani znanstveno-stručni skup u Republici Hrvatskoj od 1970. god. održava se u Pazinu to je "Pazinski memorijal"; priprema ga tamošnja Katedra Čakavskoga sabora. Svake godine održavao se u rujnu, u čast donošenja pazinske odluke 13. i 25/26. rujna 1943. god. o prekidu državnih odnosa s Kraljevinom Italijom i o sjedinjenju Istre s maticom domovinom Hrvatskom. Sadržaj Memorijala odnosi se na povijest Istre (i, donekle, susjednih krajeva) u 19. i 20. stoljeću. Petnaestoga prosinca 1995. održan je 26. skup, i to o temi "Istarski narodnjaci i antifašistička borba do kraja 1945. godine", a predsjedavali su A. Bartolić, G. Labinjan i P. Strčić. Savjetovanje je priredio Organizacijski odbor na čelu s M. Krizmanom (predsjednik) i R. Vlaketićem (tajnik). Na tome skupu referate su podnijeli Hrvoje Matković, "Hrvatska politika u Istri u vrijeme Drugog svjetskog rata", Dušan Tumpić, "Sudjelovanje istarskih narodnjaka, emigranata

H I S T O R I J S K I
Z B O R N I K

POSVEĆEN DVADESETPETOGODIŠNJOJ SURADNJI
HRVATSKIH I GRADIŠĆANSKIH POVJESNIKA

IZDAVAČ: Društvo za hrvatsku povjesnicu

REDAKCIJSKI ODBOR

Mirjana GROSS, Zagreb

Ivan KAMPUŠ, Zagreb

Tomislav RAUKAR, Zagreb

Petar STRČIĆ, Zagreb

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK

Ivan KAMPUŠ

TAJNIK REDAKCIJE

Ivica PRLENDER

LEKTOR

Branko ERDELJAC

Adresa uredništva:

Društvo za hrvatsku povjesnicu

Zagreb, Odsjek za povijest, Filozofski fakultet

Ul. Ivana Lučića 3

Narudžbe šaljite na navedenu adresu

Cijena ovog broja iznosi 130 kuna

Izdanje časopisa sufinancira

Ministarstvo znanosti i tehnologije Republike Hrvatske

Slog i prijelom na kompjutoru: DENONA, Pergošićeva 8 – Zagreb

Tisak: KRATIS, Vrapčanska 15 – Zagreb, ožujak 1996.